

spekt i dette følsomme spørgsmål, og den gensidige respekt viste sig også i forhandlingerne for et par uger siden.

Den ændring i rettergangsloven, som Lagtinget og Folketinget stemte for i går om udnævnelse af dommere og deres assessorer samt at retssproget går over til færøsk, er også i tråd med landsstyrets bestræbelser på at opbygge et færøsk retssystem, selv om der på grund af habilitetsspørgsmålet har været uenighed på Færøerne om denne overtagelse, men det har der for øvrigt været hidtil om alle andre overtagelser af ansvar.

Et stort politisk projekt, som landsstyret arbejder med, er en individuel livslang pensionsforsikring for alle de færingere, som ellers kun har en kummerlig folkepension at se frem til. Den mest fremsynede og velstillede tredjedel af færingerne sparer op til egen pension. Så denne pensionsreform er det største fremskridt på det område siden 1958, da folkepensionen blev indført på Færøerne og satte den del af det sociale netværk ind på et fejlspor, som vi nu opretter et alternativt privat spor til.

Statsministeren nævnte i sin tale den forventede hvidbog fra landsstyret med oplæg til forhandling med regeringen i efteråret. Og det er ganske rigtigt, at en radikal ændring i Færøernes statsretlige stilling bør få størst mulig opbakning politisk og i folket. Men det forudsætter også, at alle Lagtingets partier vil forhandle konstruktivt indbyrdes om Færøernes nye stilling uden eller inden for riget, helst før landsstyrets første møder med regeringen. Der må ikke være tale om partipolitisk skyggeboksning om dette betydningsfulde spørgsmål i håb om at hale den endelige aftale ud til efter næste lagtingsvalg.

Landsstyrets grundholdning er klar: Fuld suverænitet med egen grundlov og en fast aftale om nedtrapning af bloktilskuddet. Den førnævnte mulighed for en ca. 300 mio. kr.s reduktion i blokken, som vi nu betaler i renter og afdrag til staten årlig, samt fjernelse af landskassens restgæld ville være et godt første skridt til at frigøre den færøske og den danske økonomi for dette årlige tilskud.

En nylig meningsundersøgelse viste den største tilslutning til tanken om, at Færøerne skal være selvstændige, men inden for riget, med den danske grundlov og bloktilskuddet, nok nærmest det færøske Socialdemokratis forslag, som er himmelråbende selvmodsigende. Tænk engang: Statsfinansieret færøsk selvstyre

inden for riget og under dansk grundlov! Også det færøske Socialdemokrati siger, at de ønsker bloktilskuddet afviklet, men har dog ingen tidshorisont sat på og kan dermed omkostningsfrit fremsætte dette forslag.

Republikanerne, det ene af Lagtingets koalitionspartier, forestiller sig en aftale om afvikling af rigsfællesskabet og færøsk suverænitet med egen færøsk grundlov. Det må dog ikke koste velfærd, har de lovet og mener nok, at vi skal beholde det danske velfærdssystem. Ligesom Socialdemokratiet håber Republikanerne vel på, at der findes olie og dermed alternative indtægter til bloktilskuddet på længere sigt. Hvis der er olie, styrkes selvilliden og dermed grundlaget for ønsket om selvhjulpethed.

Men en velfærd finansieret af olieudvinding i stor stil kræver en stærk ryg for ikke at ende i alt for stort offentligt forbrug i en form for borgerløn til alle, hvor det korporlige arbejde udføres af algeriske grøftegravere og indonesiske rengøringspiger. Det er derfor ud fra foreliggende politiske og økonomiske kendsgerninger, at en ny statsretlig ordning på Færøerne må forhandles. Alt andet er på nuværende tidspunkt uansvarligt.

Jeg respekterer samtlige Folketingets partiers synspunkter, der går på at nægte at betale for færøsk suverænitet i al fremtid. Jeres fælles holdning er, at jo mere politisk selvstændighed Færøerne vælger, jo mindre statsstøtte kan vi forvente, og det er ganske indlysende, men dermed vanskeliggøres alle andre former for politisk selvstyre end Folkeflokkens forslag, nemlig dette at færøsk økonomi som en del af den kommende politiske aftale med Danmark må omstruktureres efter f.eks. et islandsk mønster med en drastisk omlægning først og fremmest af skattesystemet.

Et lavt skattetryk er det bedste incitament til en stor økonomisk vækst, og vækst er den bedste måde at finansiere et velfærdssamfund på. Derom er der en vis enighed, men Folkeflokkens står alene. Det må vi konstatere, når denne kendsgerning skal sættes i værk.

Landsstyrets hvidbog bliver spændende læsning. Jeg selv er ikke så forhåbningsfuld, men måske forener hvidbogen de modstridende opfattelser og peger på et fælles ståsted og en fælles kurs herfra mod en ny statsretlig stilling samt et acceptabelt og realistisk økonomisk system.

Statsministeren nævnte, at det går bedre i færøsk økonomi, og det er ganske rigtigt med